

УДК 006.063

Н.П. Герко

НЕУПЕРЕДЖЕНІСТЬ ОРГАНУ З СЕРТИФІКАЦІЇ – КЛЮЧОВИЙ КРИТЕРІЙ ЙОГО СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним із загальних критеріїв діяльності органа з сертифікації є неупередженість – характеристика рішень і дій організації, які приймаються і здійснюються виключно на основі принципів, незалежно від уподобань та інтересів, які при цьому задовольняються або ущемляються.

Під час акредитації органів з оцінки відповідності (сертифікації) (ОС) національним агентством з акредитації України (НААУ), а також протягом усього періоду сертифікаційної діяльності приділяється особлива увага щодо забезпечення неупередженості сертифікаційної діяльності органа з сертифікації.

При цьому, неупередженість органу з сертифікації розглядається, як наявність об'єктивності, відсутність конфлікту інтересів або вирішення їх в такий спосіб, що не впливає на діяльність органу. Елементами неупередженості є незалежність, відсутність конфлікту інтересів, відсутність упередженості, свобода від забобонів, нейтральність, чесність, відкритість, безпристрасність, незалежність суджень і урівноваженість.

На практиці, запорукою неупередженості є політика і процедури органа з сертифікації, які повинні бути недискримінаційними, прозорими та однаковими щодо всіх заявників. Під час сертифікаційної діяльності відсутні будь-які преференції залежно від місця розташування виробництва, від розмірів підприємства-заявника, від кількості виданих йому сертифікатів відповідності. Процедури органа застосовуються таким чином, щоб унеможливити перешкоджання або ускладнення доступу заявників, чия діяльність відповідає сфері діяльності органа з оцінки відповідності.

Орган з сертифікації визначає загрози неупередженості, аналізує, документує та керує потенційними конфліктами інтересів з метою їх усунення або мінімізації.

Орган з сертифікації несе відповідальність за неупередженість своєї сертифікаційної діяльності та не дозволяє комерційним, фінансовим або іншим впливам становити загрозу для своєї неупередженості.

При цьому, ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2014 «Оцінка відповідності. Вимоги до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг» (EN ISO/IEC 17065:2012, IDT) [2] в пункті 4.2.3 вимагає наступне:

«4.2.3 Орган з сертифікації повинен на регулярній основі визначати ризики щодо своєї неупередженості. Вони повинні включати ті ризики, що виникають в результаті його діяльності, його зв'язків або зв'язків його персоналу (див.4.2.12). Проте такі зв'язки не обов'язково являють собою ризик щодо неупередженості для органу з сертифікації.»

© *Герко Н.П., 2019*

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Тобто, зв'язки, які загрожують неупередженості органу з сертифікації, ґрунтуються на правах власності, управлінні, персоналі, фінансах, контрактах, маркетингу та на виплаті винагород чи інших засобів стимулювання для залучення нових клієнтів і кожен орган з сертифікації сам визначає зв'язки, які загрожують його неупередженості.

Ризики щодо неупередженості ідентифікуються, при цьому орган з сертифікації демонструє методи усунення чи мінімізації таких ризиків.

Орган з сертифікації забезпечує свою сертифікаційну діяльність від компромісу неупередженості сторонніх юридичних осіб, з якими він взаємодіє, або частиною якої він є.

Діяльність органу з сертифікації не пов'язана з наданням консультативних послуг і не пов'язана з діяльністю організацій, які надають консультування. Орган з сертифікації не має право натякати на спрощену, легшу, швидшу або дешевшу сертифікацію, якщо буде залучено консалтингову організацію.

Орган з сертифікації не повинен мати зв'язків з іншими організаціями, продукція яких є об'єктом сертифікації або які надають послуги з консультування щодо цієї продукції. Орган з сертифікації має забезпечувати свою діяльність таким чином, що будь-які сторонні особи або організації, а також керівництво органу з сертифікації не мали можливості впливати на результати оцінювання продукції.

Орган з сертифікації має зобов'язання вищого керівництва щодо неупередженості. Якщо будь-яка діяльність персоналу була пов'язана з підприємством-заявником, то керівництво органу з сертифікації забезпечує незалежність персоналу органу з сертифікації, відсутність з його боку будь-якого комерційного, фінансового або іншого тиску, який міг би вплинути на результати сертифікації. Персонал органу з сертифікації не залучається до будь-якої діяльності, яка знижує довіру до компетентності, неупередженості та об'єктивності в його діяльності [1].

Персонал органу з сертифікації, залучений до сертифікації, підписує відповідну декларацію, де гарантує об'єктивність оцінювання, неупередженість своїх дій та зобов'язання повідомляти керівництво органу про будь-яку спільну діяльність в минулому або на час підписання декларації і в подальшому з розробниками, виробниками або постачальниками продукції, яка сертифікується. Орган з сертифікації визначає період достатній для гарантування неупередженості процесу аналізування чи інших заходів з сертифікації. Як правило, цей період триває протягом двох років.

На будь-які відомі ризики щодо неупередженості, які є результатом дій інших осіб, органів або організацій орган з сертифікації вживає заходи у відповідь.

Персонал органу з сертифікації (внутрішній і зовнішній), Рада органу з сертифікації, які можуть впливати на сертифікаційну діяльність органу, діють неупереджено.

Для цього, під час сертифікаційної діяльності орган з сертифікації застосовує певний задокументований механізм, який підтримує перш за все:

- політику і принципи, що стосуються неупередженості сертифікаційної діяльності;

- будь-які тенденції в інтересах частини органу з сертифікації, які дозволили б комерційним або іншим міркуванням перешкоджати послідовному неупередженому здійсненню сертифікаційної діяльності;

- питання, що впливають на неупередженість та довіру до сертифікації, зокрема, відкритість.

Цей механізм забезпечує:

- представництво основних зацікавлених сторін, збалансоване таким чином, що жоден окремий інтерес не переважає над іншими (внутрішній або зовнішній персо-

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

нал органу з сертифікації вважається єдиним інтересом, і він не повинен переважати);

- доступ до всієї інформації, необхідної до виконання всіх його функцій.

Для забезпечення неупередженості орган з сертифікації, для участі у складі Ради органу з сертифікації, запрошує ключові зацікавлені сторони. Представниками таких зацікавлених сторін можуть бути клієнти органу з сертифікації, замовники клієнтів, виробники, постачальники, користувачі, експерти з оцінювання відповідності, представники промислових торговельних асоціацій, представники урядових структур та представники організацій споживачів.

Механізмом забезпечення неупередженості органу з оцінки відповідності являється Рада органу з сертифікації, з якою погоджує орган політику у сфері якості, процедури сертифікації та демонструє Раді докази щодо усунення чи мінімізації визначених ризиків неупередженості.

Висновки.

Загально відомо, що метою провадження сертифікації продукції є забезпечення довіри усіх зацікавлених сторін до того, що сертифікована продукція задовольняє встановлені вимоги. Неупередженість дій органу з сертифікації є запорукою досягнення та підтримки цієї довіри.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» (документ 2407-III, поточна редакція від 03.07.2019). - Режим доступу. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14> (22.11.2019).
2. ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2014 «Оцінка відповідності. Вимоги до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг» (EN ISO/IEC 17065:2012, IDT), с. 30.